

SOLIDÀRIA

BUTLETÍ DE COOPERACIÓ, SOLIDARITAT I PAU

35
SETEMBRE
2021

L'EDUCACIÓ PER LA SOLIDARITAT: UNA EINA CAP A LA JUSTÍCIA GLOBAL

AJUNTAMENT DE
SANT BOI DE LLOBREGAT

REACTIVEM
SANT BOI

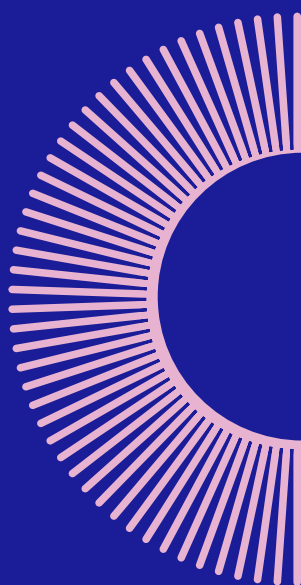

SANT BOI
COMPROMESA

Diputació
Barcelona

SOLIDÀRIA- NÚMERO 35

3/ PRESENTACIÓ

ALBA MARTÍNEZ VÉLEZ, REGIDORA
DE COOPERACIÓ, SOLIDARITAT I PAU

4/ NOTÍCIES

6/ MÉS A FONDS

EL COMPROMÍS DE SANT BOI EN
L'EDUCACIÓ PER A LA SOLIDARITAT

8/ VEUS I INTERDEPENDÈNCIES (1)

ENTREVISTA A L'ASSOCIACIÓ EDUALTER

11/ VEUS I INTERDEPENDÈNCIES (2)

ENTREVISTA A L'ASSOCIACIÓ DUNIA KATO

14/ ACCIONS PEL CANVI

ENTREVISTA A LA COOPERATIVA
CENTRAL PARC

16/ INFORMACIÓ I RECURSOS

Edita: Ajuntament de Sant Boi de Llobregat
Cooperació, Solidaritat i Pau

Redacció i correcció: L'Apòstrof, sccl

Impressió: Impremta Pagès

La portada és una il·lustració
de l'artista Bel Mur de la sèrie
"Les persones i els seus drets, primer",
fruit d'una col·laboració amb l'Ajuntament
amb motiu del Barrejant'21

93 635 12 00

www.barrejant.cat

sensibilitzaciocooperacio@santboi.cat

CooperacióSantBoi

CooperacioSB

Diputació
Barcelona

SANT BOI
COMPROMESA

AJUNTAMENT DE
SANT BOI DE LLOBREGAT

REACTIVEM
SANT BOI

Alba Martínez Vélez

Regidora de Cooperació, Solidaritat i Pau

La necessària educació per la solidaritat

Comencem un nou curs escolar carregat de reptes educatius i en un context de canvi en les relacions humanes i en la relació entre persones i medi mai vist en la història de la humanitat. En aquest context, i amb la intensificació de desigualtats que ens està deixant la COVID-19, es fa més necessari que mai la construcció d'un pensament crític i holístic que proporcioni eines que ens ajudin a generar pensaments i opinions pròpies que ens permetin qüestionar, per millorar, el món en què vivim, començant pel nostre entorn més proper. I d'aquesta necessitat, i de la voluntat de respondre-hi, des de la Regidoria de Cooperació, Solidaritat i Pau sorgeix el Pla Municipal d'Educació i Formació per a la Solidaritat de Sant Boi, que va ser aprovat el passat mes de juny.

Segurament seria difícil trobar un moment on l'aprovació d'un pla com aquest, que incorpora una visió de la justícia global des d'una triple dimensió econòmica, social i ambiental fos més oportuna.

És per tot això que ens urgeix potenciar més que mai algunes de les idees i eines que ens proposa l'Educació per la Solidaritat, i alhora millorar els canals a través dels quals arribem a la ciutadania; aquesta revista n'és un bon exemple. Necessitem consolidar la idea de ciutadania global com a sentiment de pertinença a un sol món sense fronteres que necessita la nostra acció transformadora i acceptar les relacions d'interdependència que ens fan més vulnerables, però alhora més decisius.

Sabem que la cooperació i l'empatia hauran d'ocupar un paper cada cop més predominant en les nostres vides, però realment estem educant les futures generacions per a la necessària transformació social i ambiental que ja estem experimentant? Nosaltres no renunciem a fer-ho, sempre comptant amb la implicació de molts actors de la ciutat que ja treballen amb el mateix objectiu, des del convenciment que és l'expressió d'un compromís que està cridat a enfortir-se.

ELS EFECTES DE LA PANDÈMIA A LA VI MOSTRA DE CINEMA I CONVIVÈNCIA

“De Nord a Sud i més enllà” és el títol de la sisena edició de la Mostra de cinema i convivència de Sant Boi de Llobregat dedicada enguany als efectes de la COVID-19. Fa més d'un any que parlem de mascaretes, confinaments, vacunes, corbes de contagi..., i els joves de Sant Boi han volgut reflexionar-hi a través de curtsmetratges per mostrar l'impacte desigual que ha tingut la pandèmia arreu del planeta.

La Mostra de cinema i convivència de Sant Boi és un projecte d'aprenentatge en l'àmbit de l'educació audiovisual i la cooperació, la solidaritat i la pau, adreçat a alumnes de secundària dels centres educatius de Sant Boi que formen part de la Xarxa d'Educadors i Alumnes per la Convivència, impulsada per l'Ajuntament de Sant Boi. En l'edició d'enguany, els joves han treballat de la mà de Dídac Roger, de Kineina Audiovisuals, i el resultat són vuit peces que es poden visionar al web de la Mostra.

DAVANT LA SITUACIÓ A L'AFGANISTAN, ENS SUMEM AL POSICIONAMENT DEL FCCD

Des del compromís amb la pau, el refugi i els drets de les dones, l'Ajuntament de Sant Boi se suma al posicionament del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD) davant la situació de crisi humanitària sostinguda que pateix l'Afganistan. En aquest marc, els ajuntaments, les institucions supramunicipals i les associacions municipalistes de Catalunya denunciem l'oblit i l'abandonament al qual s'ha condemnat durant dècades la població afganesa i, com a entitat membre del FCCD, reclamem una resposta contundent de la comunitat internacional a la crisi humanitària i de refugiats que genera el retorn dels talibans al poder.

Precisament per eixamplar el compromís municipal amb aquest país en crisi, el proper dijous 7 d'octubre, a les 18.30 h, la Sala de Plens de l'Ajuntament acollirà una conversa amb l'escriptora afganesa Nadia Ghulam sobre la situació de les dones i les nenes a l'Afganistan.

ELS INFANTS DE SANT BOI CONSTRUEIXEN PONTS PER A L'ACOLLIDA DE LES PERSONES REFUGIADES

Més de 700 nens i nenes de 13 escoles de Sant Boi han commemorat el Dia Mundial de les Persones Refugiades a través de la instal·lació artística #Pontsperl'Acollida, que ha servit per reflexionar a les aules sobre la realitat que viuen les persones refugiades arreu del món.

Aquesta cita anual, promoguda per l'Ajuntament i el Can Castells Centre d'Art, ha comptat enguany amb la col·laboració de l'artista holandesa Nien Boots, també veïna de Sant Boi, que ha preparat el disseny de la proposta. Boots, ànima del projecte “Bridges”, ha proposat una instal·lació amb maons de fusta –que recreen ponts– i diferents tipografies perquè els nens i nenes puguin plasmar els aspectes que consideren fonamentals per a l'acollida de les persones refugiades. La instal·lació va tenir lloc el passat 20 de juny a la plaça de l'Ajuntament.

Instal·lació Ponts a la Biblioteca Jordi Rubió i Balaguer

SANT BOI COMPROMESA ESTRENA IMATGE

L'Ajuntament de Sant Boi presenta una imatge renovada per reivindicar el compromís de la ciutat amb la justícia global. Aquesta nova gràfica, creada amb la col·laboració de la cooperativa de comunicació L'Apòstrof, forma part de les accions estratègiques del Pla municipal d'Educació i Formació per a la Solidaritat (2021-2026) aprovat el passat mes de juny i acompanyarà, a partir d'ara, les activitats vinculades a les polítiques de cooperació i la solidaritat

Sant Boi Compromesa vol reflectir un ventall ampli de mirades lligades a la justícia global, des de la seva triple dimensió social,

econòmica i ambiental. Defugint els imaginaris visuals més comuns relacionats amb la solidaritat i la cooperació, aquesta nova imatge vol aportar aire fresc i integrar, de manera dinàmica, aspectes clau com la cooperació, la solidaritat, la pau, la igualtat, els drets humans, les persones refugiades o la sostenibilitat ambiental, sempre des d'una perspectiva de lluita constant contra els sistemes que generen desigualtat i opressió.

ARRIBA EL BARREJANT 2021: "LES PERSONES I ELS SEUS DRETS, PRIMER"

De l'1 al 8 d'octubre tindrà lloc la 26a edició del Barreiant, la Trobada de la Solidaritat de Sant Boi de Llobregat, enguany carregada d'espectacles i activitats gratuïtes que uniran novament la cultura i l'activisme amb el títol "Les persones i els seus drets, primer".

La cita s'inaugurarà l'1 d'octubre a les 19 h amb una taula rodona sobre els drets de les persones, que anirà seguida del tradicional espectacle de foc dels Diables de Casablanca a l'amfiteatre del Parc de la Muntanyeta. El dissabte 2 d'octubre el Barreiant oferirà una jornada d'activitats per a tots els públics i es traslladarà de la plaça Teresa Valls i Diví al pati de l'escola Antoni Gaudí per garantir les mesures de prevenció de la COVID-19. Al llarg de tot el dia tindrà lloc la tradicional fira d'entitats, que també mantindrà el format virtual iniciat en l'anterior edició.

A partir del diumenge començarà una setmana plena de propostes, com tallers, cinema, espectacles, etc., repartides per tota la ciutat. I la trobada conclourà el 8 d'octubre amb el concert d'Orpheus XXI al pati de l'escola Can Massallera.

TROBADA DE LA SOLIDARITAT DE SANT BOI DE LLOBREGAT

De l'1 al 8 d'octubre
LES PERSONES I ELS SEUS DRETS, PRIMER

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE: 17 OBJECTIUS PER TRANSFORMAR EL NOSTRE MÓN

Música - Animació - Activitats infantils - Teatre - Tallers - Dansa - Col·loquis - Fira d'entitats - Espectacle de foc
Cinema - Bossa Barreiant - Gegants - Fira virtual

David Bondia - Reggae per Xics - Diables de Casablanca - La Colectiva de Mujeres Refugiadas
Orpheus XXI - Balkan Paradise Orchestra - Nadia Ghulam - Mayte Carrasco - Migro Danza
Colectivo de Mujeres de Matagalpa - Zigurat Band - Machines

Biblioteca Jordi Rubió i Balaguer - Parc de la Muntanyeta - Escola Antoni Gaudí - Can Massallera
CCCA Can Castells Centre d'Art - Cinemes Can Castellet - Escola Can Massallera

ENTRADES GRATUÏTES A: www.entrapolis.com

BARREJANT' 21

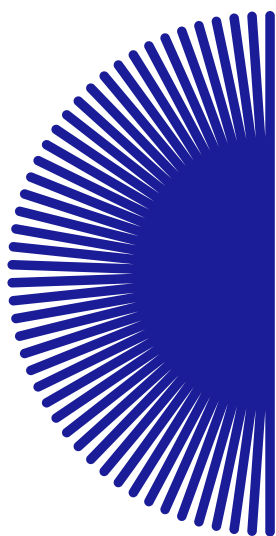

Més informació: barreiant.cat

Activitats familiars durant el Barrejant'19 Per la solidaritat

EL COMPROMÍS DE SANT BOI EN L'EDUCACIÓ PER A LA SOLIDARITAT

L'educació per a la solidaritat (EPS) projecta en l'educació la capacitat d'afavorir un canvi en la consciència individual i col·lectiva compromesa amb la transformació i la justícia. O, dit d'una altra manera, l'EPS busca proporcionar eines que ens ajudin a qüestionar el món on vivim per millorar-lo començant pel nostre entorn més proper.

En l'actual situació d'emergència global, augmenten les veus que ens alerten d'un necessari canvi de model que posi la vida al centre i tingui en compte els límits biofísics del planeta. Alhora, aquesta situació ha evidenciat la capacitat transformadora de la solidaritat i la necessitat de plantejar estratègies col·lectives per fer front als actuals desafiaments. L'EPS intenta fomentar la mobilització social i el compromís en la present conjuntura de profunda complexitat i desigualtat.

El Pla

Segurament seria difícil trobar un context més adient que l'actual, marcat per la pandèmia provocada per la COVID-19, per aprovar el **Pla Municipal d'Educació i Formació per a la Solidaritat (PMEiFS)**. El Pla, aprovat el maig de 2021 i que porta per títol «**Sant Boi de Llobregat: de la sensibilització al compromís**», vol afavorir una ciutadania global que defensa la dignitat humana i els drets de totes les persones i els pobles.

El Pla aprovat contribueix a generar compromisos individuals i col·lectius amb la justícia global, a partir d'instruments útils, a escala de barris, i incorpora les mirades de diferents agents de la comunitat compromesos en la lluita contra les desigualtats i la construcció d'alternatives que garanteixin els drets humans de totes les persones.

L'Estudi

El Pla ve precedit de l'Estudi per a l'elaboració del **Pla Municipal d'Educació i Formació per a la Solidaritat**, promogut també per l'Ajuntament de Sant Boi i en el qual hi van participar més de setanta persones. L'Estudi recopila les activitats principals que han impulsat el consistori i les entitats els darrers anys per fer sentir multitud de veus crítiques de diferents àmbits; són veus que denuncien les desigualtats mundials i que reclamen la necessitat d'avançar cap a models alternatius que permetin garantir els drets humans arreu del planeta.

Davant la velocitat dels canvis actuals, el Pla aprovat es concep com un punt de partida, és a dir, com un full de ruta flexible que caldrà adaptar a un context altament canviant on contínuament apareixen noves necessitats, dificultats i reptes.

“En l'elaboració del Pla i de l'Estudi hi van participar més de setanta de persones”

Activitats d'EPS promogudes per l'Ajuntament

La trajectòria de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat en polítiques de cooperació i en l'àmbit de l'EPS, així com la presència d'un teixit social ampli i actiu, han permès que s'hagi consolidat un calendari anual d'activitats que fa que gairebé tots els mesos de l'any hi hagi una activitat significativa vinculada a l'àmbit.

Com es reparteix el pressupost de cooperació i solidaritat

El finançament del Pla municipal d'Educació i Formació per a la Solidaritat sorgeix del pressupost municipal de Cooperació, Solidaritat i Pau, que dedica anualment al voltant del 0,8 % / 0,9 % dels recursos propis municipals a la cooperació i la solidaritat. El càlcul dels recursos propis es fa a partir de la proposta elaborada pel Fons Català de Cooperació al Desenvolupament. Aquest pressupost, prenent com a referència la distribució inicial de l'any 2020, s'estructura de la manera següent: el 48 % a l'educació per a la solidaritat, el 36 % a projectes de cooperació al desenvolupament, el 12 % a l'acollida de persones refugiades, l'1 % a projectes d'emergència i ajut humanitari i un 3 % a altres qüestions.

ENTREVISTA A EDUALTER

Com treballa una entitat per estendre l'educació per a la solidaritat (EPS) a les nostres escoles i a la nostra societat? Perquè és important que adquirim una mirada més crítica i transformadora sobre el sistema en què vivim? Des de 1999, l'organització Edualter facilita formació, recursos i reflexions perquè l'educació — formal i no formal— no deixi de caminar cap a la justícia global. Parlem amb el Raúl Almendro, el Mariano Flores i la Clara Massip sobre la força transformadora de l'educació.

Fotografia d'Edualter

—Com entén Edualter l'educació per a la solidaritat (EPS)?

Diu la Marina Garcés que l'educació és un camp de batalla on la societat reparteix, de manera desigual, els seus futurs. Fent servir aquesta idea, podríem dir que l'educació per a la solidaritat (EPS) és aquella que projecta i lluita per un futur de dignitat, emancipació i justícia global. Això es tradueix en dos grans pilars. El primer consisteix a aportar una mirada crítica que desgrani les causes i conseqüències de les desigualtats produïdes pel sistema capitalista i patriarcal. I el segon, a implicar-se activament en una transformació social orientada a acabar amb el poder i la dominació cap a totes les formes de vida, que és com nosaltres entenem el concepte de solidaritat.

Tot això, que pot sonar abstracte, implica assumir la nostra interdependència, ecodependència i vulnerabilitat; acollir la complexitat del món i de les problemàtiques actuals; desenvolupar una cultura contrahegemònica de la cooperació, la simbiosi i el suport mutu; potenciar l'autonomia i l'autosuficiència; educar en la participació democràtica; qüestionar i transformar el model actual de producció i consum del Nord global; reflexionar críticament sobre els propis drets, obligacions i privilegis; valorar i aprendre dels sabers i les cosmovisions d'altres pobles i comunitats, especialment del Sud global..., entre altres coses.

En definitiva, es tracta d'assumir una acció educativa emancipadora a les nostres aules. Aquest esforç també s'ha de dirigir als espais informals i de convivència de tota la població, de totes les edats, per superar, com deia Berta Cáceres, la "domesticació cultural i ideològica de les societats del Nord".

—Per què Edualter s'interessa per l'EPS?

En poques paraules: perquè volem i creiem en una vida millor per a la majoria. Partim d'una concepció de vida bona allunyada de l'hiperconsumisme, l'individualisme, les violències i la superficialitat. Ens referim a empoderar les persones perquè s'impliquin a millorar les vides de les seves veïnes. Que se sentin interpel·lades per la precarietat i desigualtat que els envolta i segurament els travessa. Que prenguin partit de manera activa. Que rebutgin la indiferència. Per tot això, és necessari un procés formatiu, de descoberta, de compromís i de posada en marxa (amb errors i encerts) de pràctiques noves, diverses o recuperades.

Amb aquest horitzó, des d'Edualter intentem aportar el nostre granet de sorra difonent recursos didàctics i sistematitzant pràctiques i experiències educatives que promouen l'acció per la transformació social; impulsant i participant en espais de formació i reflexió entre diversos agents educatius, i en campanyes i plataformes que busquen incidir en polítiques públiques a favor de la solidaritat i la justícia global.

“Predomina una concepció de solidaritat molt descafeïnada, que es troba lluny de qüestionar les dinàmiques d'expansió del capital i les seves conseqüències”

—Actualment, com creieu que es treballa la solidaritat a les escoles? I com creieu que s'hauria de treballar?

Tot i que en els últims anys s'estan multiplicant els brots verds, la tònica general continua sent la de treballar la solidaritat de forma puntual, descontextualitzada i més propera a actituds compassives que transformadores. Predomina una concepció de solidaritat molt descafeïnada, que es troba lluny de qüestionar les dinàmiques d'expansió del capital i les seves conseqüències sobre totes les formes de vida del planeta Terra. Una campanya de recollida d'aliments o una setmana pel medi ambient poden servir com a desencadenants d'aprenentatges i reflexions que, perquè siguin realment transformadores, han d'anar molt més enllà. En aquest sentit, l'alfabetització ecosocial del professorat és una prioritat absoluta. Cal treballar per tenir pautes, criteris i indicadors que ajudin a donar sentit a l'acció educativa, no solament per l'aspiració que les competències o els aprenentatges es despleguin i s'apliquin en altres contextos més enllà de l'escolar, sinó també per poder valorar i tenir constància o evidència de les transformacions que tenen lloc (personals, de l'entorn i el seu efecte a escala global).

Dit això, volem reivindicar els i les docents compromeses que es formen, busquen, adapten, creen i porten a l'aula pràctiques educatives transformadores. Ells i elles són, en definitiva, exemples de vida i de lluita per a l'alumnat.

“Hi ha una discordança terrible entre la urgència de les crisis que estem vivint (climàtica, social, democràtica, de drets, etc.) i la seva presència testimonial a les aules”

—Tenim algun bon referent on emmirallar-nos pel que fa a EPS: una escola, un municipi, etc., que considereu que integra bé l'EPS en els projectes escolars?

Aquests brots verds sovint se senten bastant sols als seus centres. Per això estan tenint tant d'èxit grups de treball que han sorgit en els últims anys, com ara EduglobalSTEM i EcoFemiSTEM, formats per docents de secundària de les àrees científicotecnològiques que tenen com a objectiu reflexionar sobre com incorporar la justícia global i l'ecofeminisme a les seves aules.

Més enllà de les individualitats, hi ha centres educatius, habitualment de nova creació, que estan donant a l'EPS la importància central que hauria de tenir. A la província de Barcelona, que és la que millor coneixem, destaquen l'Institut Quatre Cantons, l'Institut Maria Espinalt i l'Institut Ca n'Oriac, entre d'altres. A l'Estat espanyol, algunes referències interessants les trobem en equips com el de FUHEM, a Madrid, o el d'Ecotono, a Sevilla, tot i que sabem que n'hi ha molts més.

ELS RECURSOS D'EDUALTER PER A LA COMUNITAT EDUCATIVA I SOCIAL

Si feu un cop d'ull al web d'Edualter (www.edualter.org), hi descobrireu un espai per reflexionar sobre com integrar l'EPS en els projectes escolars. D'una banda, trobareu la **Xarxa de recursos educatius**, que facilita l'accés obert a materials didàctics, de reflexió pedagògica o de suport teòric al voltant de la cultura de pau, els drets humans, l'equitat de gènere, la interculturalitat crítica, la sostenibilitat econòmica i social i el medi ambient.

D'altra banda, l'entitat ha posat en marxa la Plataforma interactiva de la **Guia d'orientacions pedagògiques competències per transformar el món** (www.competenciesiepd.edualter.org), que permet dissenyar itineraris per incorporar les temàtiques vinculades a l'EPS a les diferents etapes de l'educació obligatòria.

Fotografies de Dunia Kato

ENTREVISTA A DUNIA KATO

Dunia Kato és una associació no governamental sense ànim de lucre, amb seu a Sant Boi, liderada per persones migrants, que treballa per satisfer les necessitats de les persones que decideixen migrar, tant en el seu país d'origen com en el de destinació. “Tenim el propòsit que els projectes siguin replicats i transferits cap a noves comunitats i persones, volem que tothom pugui complir els seus objectius personals i professionals”, expliquen al web. Parlem amb alguns membres de l'associació per conèixer amb més detall com practiquen la cooperació i com entenen la solidaritat lligada al dret universal de migrar.

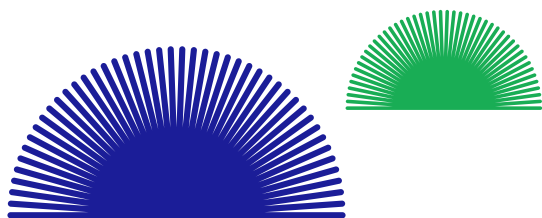
—A Dunia Kato volem satisfer les necessitats de les persones migrades. Quins són, al vostre parer, els reptes principals d'un procés migratori? I què és el més difícil de migrar a un altre país?

El repte principal és prendre la decisió de migrar, si tenim en compte la incertesa i el risc que això comporta. A diferència del que passa a Occident, aquest risc és molt més gran per als i les habitants del sud global com a conseqüència de les lleis racistes i de la vulneració sistemàtica dels drets humans. Un exemple molt clar és que si una persona espanyola decideix migrar a un país pel motiu que sigui, no haurà d'escollir el lloc en funció de si hi pot entrar o no. Només s'haurà de preocupar de complir els requisits del visat (en cas que calgui), o haurà d'afrontar les diferències socials i, a vegades, econòmiques. En canvi, els migrants del sud global no tenen cap garantia d'obtenir el visat encara que compleixin tots els requisits. Evidentment, això fa que optin

per alternatives de viatge molt més cares i perilloses... A més de les dificultats pròpies d'aquests viatges migratoris, es trobaran amb dificultats al país de destinació, com la detenció indiscriminada tot i no haver comès cap delictes —recordem que no tenir papers és una falta administrativa i no un delictes!—, o altres dificultats econòmiques i psicològiques causades per la situació d'indocumentació: falta d'autoestima, depressió, impossibilitat de tenir un treball o un habitatge dignes, etc.

—Parleu-nos dels prejudicis, tòpics o mentides a què han de fer front les persones que migren.

A part dels típics tòpics com “venen a treure'ns la feina”, “saturen la sanitat pública”, “venen a delinquir”..., i que normalment atribuïm als discursos de l'extrema dreta, des de la societat —i també sovint des de l'àmbit social— es tendeix a infantilitzar i instrumentalitzar les persones migrants, i això contribueix, encara que a vegades de manera inconscient, al mateix discurs d'odi. Segons una enquesta de l'Institut DYM sobre la percepció que té la població espanyola de l'Àfrica negra, un 75 % de les persones enquestades associen l'Àfrica només amb pobresa, fam, malaltia i, fins i tot, delinqüència. Aquesta percepció no és fruit de l'atzar, sinó que s'ha anat configurant al llarg del temps amb tota la informació que rebem des de la infantesa per mitjà de diferents fonts: els mitjans de comunicació, les ONG, el cinema i la literatura, o l'educació.

“La solidaritat s’ha d’entendre des de la responsabilitat que té cadascú com a membre d’un conjunt d’iguals”

—De quina manera podem transformar aquest imaginari?

Una forma senzilla de transformar-lo és visibilitzar en clau positiva les persones migrants en tots els àmbits de la societat. Això implica donar-los la possibilitat d'ocupar els espais que els corresponen i no només donar-los veu lligada al típic rol de victimització.

—Amb l'esclat de la pandèmia, s'ha accentuat la crisi social i això ha tingut impacte a molts àmbits. Com ha afectat en concret les persones migrades?

Si les persones migrades ja eren una població en risc d'exclusió, aquesta pandèmia ha augmentat aquest risc, tant en l'àmbit de la salut com en l'econòmic i el social, a través del racisme i la xenofòbia. Això ha tingut una incidència especial en aquelles persones en situació irregular i sense xarxes familiars o socials. Cal dir que, si bé la pandèmia ha afectat a tothom, en el cas de les persones migrades no estem parlant de viure amb certes dificultats, sinó de la impossibilitat de sobreviure.

—Expliqueu-nos com empodereu, des de la vostra organització, la comunitat senegalesa de Yeumbeul amb el projecte Origen?

El projecte Origen s'està desenvolupant al Senegal i vol informar la població local sobre els perills de la immigració irregular, desconstruir l'imaginari sobre Europa i construir alternatives reals. Això no vol dir transmetre a les persones que no migrin — recordem que migrar és un dret universal—, sinó contribuir que prenguin una decisió en total llibertat i amb tota la informació. Des de Dunia Kato Senegal duem a terme formacions sobre diferents temes d'interès i fem sensibilització als referents locals, que anomenem “capitans de la informació”, perquè facin xerrades a diferents grups socials de la comunitat.

—La vostra visió de la cooperació està, doncs, molt arrelada al món local.

Creiem que és molt importat que es deixi de fer cooperació internacional com es feia fins ara, en què les persones blanques dissenyen els projectes i els executen en territoris aliens sense tenir en compte les necessitats reals, el context socioeconòmic o els aspectes culturals de la població local. Aquesta perspectiva eurocèntrica només perpetua la creença que les persones “ajudades” no són capaces de resoldre els seus problemes i crea relacions de superioritat i de poder. Des de Dunia Kato creiem que és imprescindible que les necessitats treballades siguin identificades per les persones afectades. Aquestes persones, a més, han de participar en tot el procés de disseny i execució del projecte perquè són les que tenen un coneixement més ampli del que passa tant al seu país d'origen com al de destí.

—I quins altres projectes feu al Senegal?

Treballem, principalment, en un programa d'emprenedoria a Yembeul, que ofereix formacions sobre emprenedoria social, visites a projectes emprenedors, així com facilitació de recursos a les participants. I dinamitzem el centre comunitari de Yembeul, des d'on oferim activitats culturals i ajudem a crear processos d'autoorganització comunitària o a reforçar els que ja existeixen.

—Per acabar, com enteneu des de Dunia Kato la solidaritat?

Per a nosaltres, la solidaritat s'ha d'entendre des de la responsabilitat que té cadascú com a membre d'un conjunt d'iguals, amb els mateixos drets i deures. Moltes vegades aquesta solidaritat no es produeix perquè no veiem els altres com a persones iguals a nosaltres.

ENTREVISTA A CENTRAL PARC

Fotografia de Central Parc

Parlem amb les responsables de la cooperativa agroecològica Central Parc, una entitat santboiana que va començar a germinar el 2015 i ja ha recuperat 5,5 hectàrees en desús del parc agrari del Baix Llobregat per promoure l'agricultura ecològica. Entre altres coses, la cooperativa ofereix formació sobre agroecologia i consum conscient i treballa per la inserció sociolaboral de persones en situació de vulnerabilitat.

—Quina relació té la producció d'hortalisses i fruites ecològiques i de proximitat amb la construcció d'una societat més equitativa, sostenible i solidària?

La producció ecològica per si sola no és necessàriament justa o solidària. En termes de sostenibilitat, sí que és important que els productes i els terrenys sobre els quals es conrea no siguin tractats amb productes contaminants. També és clau la proximitat entre els consumidors i el producte per evitar embalatges excessius o despeses en combustible... No obstant això, l'agroecologia, que és el tipus d'agricultura que practiquem a Central parc, vol augmentar la sostenibilitat agrària des d'una perspectiva ecològica, però també social i econòmica. Això vol dir, per exemple, protegir el sòl i els éssers vius que l'habiten i treballar amb la natura (no en contra d'aquesta) per evitar desequilibris.

—Podeu explicar-nos què és això que anomenem "agricultura social"?

És la combinació de l'activitat agrícola amb altres objectius, com la integració de persones que es troben en situacions desfavorables. La relació estreta que es teixeix entre l'agricultura i la solidaritat o la justícia fa que ens sentim corresponsables de les injustícies socials que hi ha al nostre entorn i que no actuem com a mers observadors, sinó que col·laborem per reduir les desigualtats. És un enfocament multifuncional de l'agricultura, que contribueix a la transformació social personal i comunitària.

—Des de Central Parc abordeu problemàtiques locals amb una perspectiva global. Com ajudeu, per exemple, a integrar les persones refugiades?

No en diríem ajuda, sinó col·laboració i responsabilitat. Hem dut a terme formacions d'agricultura ecològica que han servit com a espai de suport, de generació de xarxa i de benestar per a persones que s'han vist en la necessitat de sortir del seu país d'origen.

—Digueu-nos algun projecte d'agricultura social que us inspire o sigui un referent per a vosaltres.

Hi ha moltes experiències d'agricultura social que fan servir els recursos locals per promoure la salut, l'empoderament o l'ocupació, mitjançant la construcció de sistemes agroalimentaris més justos. A Catalunya, destaquen experiències pioneres que treballen amb persones discapacitades des de fa anys, com la cooperativa Sambucus, a la província de Barcelona, que es dedica a la producció hortícola i a la restauració ecològica; Hortus Aprodisciae, a Tarragona, que treballa l'agricultura i la gastronomia ecològica; L'Olivera, a Lleida, coneguda pels seus vins i olis; o La Fageda, a Girona, que elabora iogurts i altres productes lactis. Lluny de casa nostra, per exemple, hi ha l'exemple la cooperativa veneçolana Mubay, que produeix humus líquid i sòlid i és liderada per dones que han superat molts esculls socials, culturals i econòmics. A més de produir un adob excel·lent, les impulsores treballen per conscienciar la pagesia del perjudici de fer servir productes tòxics. El documental *4 litres por tonel* recull la seva història.

Fotografia de Central Parc

—També dueu a terme projectes educatius per acostar les escoles, instituts, empreses i altres entitats al Parc Agrari del Baix Llobregat.

Què voleu transmetre a aquests col·lectius?

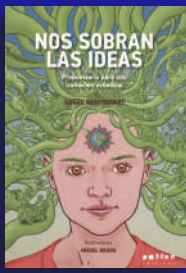
Volem compartir la importància de tenir un parc agrari tan a prop i explicar-los les funcions socials, econòmiques i ecològiques que es generen al voltant. Volem visibilitzar el treball i les dificultats que afronten productors i productores, així com mostrar de primera mà els beneficis de la producció ecològica, local, de temporada i de proximitat.

—El context de pandèmia que estem vivint ens ha fet replantejar la relació amb la natura i el territori. Quins aprenentatges creieu que hem fet com a societat i quins reptes haurem d'afrontar?

La COVID-19 ha fet més evident la necessitat de comptar amb una producció local dins de sistemes més resilents davant les crisis. També ha fet palesa la necessitat d'estar a l'aire lliure i respirar un aire saludable, i ha mostrat la capacitat terapèutica i regenerativa del contacte amb la natura i amb la terra. Quant als reptes, hem d'assumir que l'emergència climàtica és més important fins i tot que la sanitària. Hem de treballar per revertir el procés d'escalfament global, no solament evitant emissions de carboni, sinó augmentant-ne l'absorció a través de sòls fèrtils i sans. En això treballa, precisament, l'agroecologia: a posar la vida al centre.

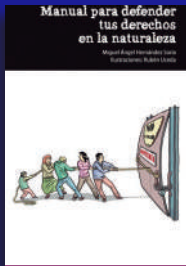

“La relació estreta que es teixeix entre l'agricultura i la solidaritat o la justícia fa que ens sentim corresponsables de les injustícies socials”

Nos sobran las ideas. Propuestario para una transición ecosocial, d'Arnau Montserrat. Pol·len Edicions, 2021.

Aquest és un llibre de propostes, un viatge pel coneixement col·lectiu d'aquelles persones i col·lectius que han treballat al llarg de la història per posar la vida al centre. A través de 18 capítols temàtics, podem accedir a cites, reflexions i bones pràctiques extretes de nombroses pensadores i fonts. L'edició compta amb la col·laboració especial de l'il·lustrador Miguel Brieva. Es tracta d'un llibre per a persones que volen canviar el seu dia a dia i apostar per la transició social i ecològica.

Manual para defender tus derechos en la naturaleza, de Miguel Ángel Hernández. Libros en acción / Ecologistas en Acción, 2018.

Barreres en camins, tanques, reixats, cartells, prohibicions, etc. Cada dia més sovint qui vol gaudir del camp i de la natura topa amb situacions que condicionen els seus drets, el seu benestar o fins i tot la seva seguretat. Aquest llibre pràctic aborda el dret a gaudir del nostre entorn, recollit a l'article 45 de la Constitució Espanyola.

La nueva cooperación. Una propuesta de política pública para la Justicia Global, de Miquel Carrillo. Icaria editorial, 2021.

Aquesta obra coral reflexiona sobre la necessitat d'impulsar polítiques públiques enfocades a la justícia global. L'objectiu, segons el llibre, és que la política sigui cada vegada més feminista i ecologista, que qüestionï la idea de desenvolupament i abordi reptes com l'emergència climàtica o l'agenda de la pau. En destaca un capítol sobre educació per a la ciutadania global.

El virus de la desigualdad. Cómo recomponer un mundo devastado por el coronavirus a través de una economía equitativa, justa y sostenible (2021), d'Intermon Oxfam.

Aquest informe denuncia els efectes globals causats per la pandèmia del coronavirus i com aquesta ha fet créixer les desigualtats econòmiques, de gènere i racials en una situació sense precedents al món. El document posa xifres a les desigualtats creixents, mostra la fragilitat de la nostra economia i aborda les possibilitats que tenen els governs de dur a terme polítiques transformadores, així com el paper que tenim com a ciutadania de posar la justícia social, la sostenibilitat i la nostra salut al centre. <https://www.oxfam.org/es/informes/el-virus-de-la-desigualdad>

Ciberrespect. Guía práctica de intervención en línea para ciberactivistas, (2019) editat per Ecos do Sur, IDHC, SOS Racisme Catalunya i United Explanations.

El discurs d'odi no és un element nou, però Internet i les xarxes socials han proporcionat una nova plataforma, sovint anònima, per divulgar ideologies que promouen l'odi basat en la pertinença a una raça, ètnia, religió, nacionalitat, gènere, edat, discapacitat, orientació sexual, identitat de gènere, llengua, ideologia, etc. Aquesta guia aporta un coneixement bàsic sobre com els drets humans són clau per lluitar contra el discurs d'odi, i proporciona eines útils per identificar el discurs d'odi online i offline, així com per intervenir-hi a través de contradiscursos o mecanismes de denúncia.

https://www.idhc.org/arxius/recerca/CIBERESPECT_Guia_practica_2019.pdf

